

Omroep MAX
Postbus 518
1200 AM Hilversum

Betreft:

Omroep MAX, Geheugentrainer, Uitzending woensdag 6 november 2019

Odoorn, 18 november 2019

Geacht bestuur van Omroep MAX,

Tijdens de MAX Geheugentrainer van 6 november jl. werd de term 'sekte' gekoppeld aan de Bhagwanbeweging. Dit is dit op de website <https://vrienden-van-osho.nl/osho-nieuws/> gesignaleerd in de Nieuwsbrief van 7 november en ik breng dit ook langs deze weg onder uw aandacht.

Aannemelijk is dat het hier een incident betreft en geen uiting van een door uw bestuur uitgezet beleid. Het ging om een fragment van ca. 20 seconden. Kijkcijfers zijn mij niet bekend, maar misschien zit ik er met 'enkele tienduizenden' niet ver naast. Het gaat over een stukje geschiedenis van bijna 40 jaar geleden. Men zou er zijn schouders over kunnen ophalen. Toch wil ik naar aanleiding van dit voorval wat dieper ingaan op de zaak.

De Bhagwanbeweging is vanaf de jaren zeventig regelmatig geconfronteerd geweest met negatieve of tenminste bedenkelijke, insinuerende uitingen in de media, ofschoon daarop ook uitzonderingen waren. Ik moet dan denken aan de aandacht in 1986 voor de goedaardige humor van Nico Haak met zijn carnavalsschlager, 'Alles mag man, van de Bhagwan'. Denk ook aan de VPRO-documentaires van Frank Wiering 'De Nieuwe Mens' (1986) en 'De Meester en het leven' (2004). Als sannyasin van Osho sinds 1981 reageer ik soms op die uitingen; zo ook nu bij deze gelegenheid.

Het gebruik van de term 'sekten' waar 'nieuwe religieuze bewegingen' wordt bedoeld, is een vorm van 'framing' die achterdocht, angst en verkettering oproept. Het Latijnse woord *secta* betekent (denk)richting, leer, school, gedragslijn. Deze neutrale term verkreeg echter eind jaren zeventig een negatieve lading die misstanden deed vermoeden rond sluwe autoritaire leiders en scharen naïeve volgelingen, vooral wanneer het nieuwe Oosterse, niet-Christelijke bewegingen betrof. Daar zou 'hersenspoelen' aan de orde van de dag zijn, waarvoor tegenkrachten dienden te worden gemobiliseerd om de 'slachtoffers' te 'deprogrammeren'. Op de achtergrond speelde de dramatische collectieve zelfmoord in 1978 van duizend volgelingen van de Amerikaanse dominee Jim Jones mee.

De Tweede Kamer stelde in 1980 een commissie Sekten in, die na vier jaar een lijvig rapport deed verschijnen (TK vergaderjaar 1983-1984, 16 635, nr.4) die – kort door de bocht – concludeerde dat er in ons land weinig aan de hand was. De commissie pleitte daarom voor een neutrale terminologie en gaf het rapport als titel mee: 'Overheid en nieuwe religieuze bewegingen'. De Bhagwanbeweging werd door de commissie gekenschetst als zijnde van een open karakter. Het rapport wijst erop (p. 77) dat het grootste deel van de toenmalige vijftienduizend Nederlandse volgelingen midden in de maatschappij leefde en werkte, terwijl enkele honderden in communes woonden. Ik behoor tot de eerstgenoemde categorie. Ik heb mij nooit als 'lid van' gevoeld, nooit ergens contributie moeten betalen, noch enige druk of onvrijheid ervaren. De milde provocatie van rode kleding en een mala stond mij wel aan in die tijd. Ook de term 'volgeling' klinkt mij niet als adequaat in relatie tot Osho.

Maar het is nu eenmaal een woord dat je in het spraakgebruik soms niet kunt vermijden. Osho spreekt liever van zijn vrienden of van fellow-travelers.

Wanneer de taal respectloos, opruiend en partijdig wordt, kunnen de gemoederen aardig verhit raken. In ons land liep het begin 1982 uit de hand, toen inwoners van het gehucht Barlo in de Achterhoek hoorden dat de volgelingen van Bhagwan aldaar een voormalige boerenhoeve wilde kopen om er een commune in te vestigen. Ze kwamen in opstand. In de nacht van 8 op 9 januari 1982, vlak nadat TROS Aktua het nieuws bracht, brandde de boerderij tot de grond toe af. De daders zijn nooit gepakt, het onderzoek van de politie liep vast.

Zeker bij de achterban van Omroep MAX zijn deze zaken nog wel in het collectieve geheugen opgeslagen, maar ik vind – gezien het voorgaande - dat het geen pas geeft om dan nu het negatieve frame weer op te rakelen. Bovendien is Osho niet iets van het verleden, maar spreken zijn wijsheid en humor ook in deze tijd veel mensen aan. Kijk naar de fascinatie voor de Netflix-docu Wild, Wild Country en de enorme aantallen kijkers op YouTube naar fragmenten uit Osho's lezingen <https://www.youtube.com/watch?v=0v3OeszyaxE>. En wist u dat op Stadsomroep SALTO Amsterdam <https://www.salto.nl/programma/osho-tv/> de wekelijkse uitzending van Osho TV al jaren tot de top-3 van meest bekeken programma's behoort?

In dit verband vermeld ik hier tenslotte nog een citaat van Osho:

And a religious person is nonsectarian. He is simply religious -- not Christian, not Hindu. He cannot afford to be Hindu or Christian. How can he afford to be so limited? He cannot afford to get involved in prejudices; he cannot believe in conclusions already arrived at by others. He is on his own journey: he wants to know truth with his own eyes, he wants to hear God with his own ears, he wants to feel life and existence with his own heart. His search is individual.

Sannyasins are not part of a sect. This is the meeting of individuals; we have met because we are on the same journey. There is no ideology binding my sannyasins with each other; it is just because of the same inquiry for truth that accidentally we have met on the same road. We are fellow-travelers. Nothing binds one sannyasin to another sannyasin; there is no bondage of belief, tradition, scripture.

Met vriendelijke groeten,

Frank Cliné (Swami Anand Frank)
f.m.cline49@gmail.com